

שיעור 12 היכל א מן שבעה היכלות, והוא היכל אדם קדמון, ובהיכל זה יש שבעה שערים
שער א - השער הראשון - דרוש עגולים ויושר ובו ה' ענפים עץ חיים - שער א - ענף ד - והנה אחר שבארנו דרושי העיגולים

והנה אחר שבארנו דרושי העגולים והיושר בקצרה בסדר התלבשות כל העולמות, צריכים אנו לבאר עתה עד היכן הגיע התפשטות רגלי א"ק האדם הישר בהמשך יתבאר שבכוונת הרב לבאר לנו את ענין רגלי פרצופי שאר העולמות ולא דווקא את רגלי א"ק בלבד, ולכן מאיר הרב "כרם שלמה", שיש לגרוס כאן "רגלי האדם" [וכך מצינו גם בשער ההקדמות], והרב מוהר"ח רוצה לבאר היכן מסתיימים רגלי פרצופי היושר דא"ק ושל עולם האצילות, שבכל עולם ועולם כאשר התחלנו לבאר ענין זה בתחילת ענף זה.

והנה מוכרח הוא כי קו הישר יהיה דבוק ממש בא"ס הסובב שהוא המחיה אותו ע"י שהוא מתפשט בא"ק כנשמה בגוף, וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות א"ק כנ"ל, ונמשך ומתפשט עד סיום רגלי א"ק הישר כנ"ל שהוא ממש עד חצאי עיגולי עתיק יומין הסובבים תחת רגליו עד שם מסתיימין רגלי היושר דא"ק כאן מדבר הרב על עשרים חצאי העיגולים התחתונים מתחת רגלי א"ק, היינו עשר עיגולי א"ק ועשר עיגולי עתיק דאצילות, שהתפשטות היושר של א"ק אינה בוקעת את עיגולי א"ק, ואת עיגולי עתיק. ולעומת זאת הקו בקע את עיגולי אריך, ואת עיגולי אבא שהוא פרצוף יותר פנימי, ושל אמא ז"א ונוק', כלומר שהקו לא בקע אותם מצדם התחתון אלא רק מצד מעלה ששם הקו בקע את כל העיגולים, ולכן – קו הא"ס ורגלי א"ק נמצאים בשווה למעלה מעיגולי עתיק מצד מטה, שלא נבקע עיגול המלכות דעתיק דאצילות, מצד מטה. וכל שכן, שהקו לא בקע את יסוד דעתיק והוד דאריך, כי עיגול המלכות מצד מטה הוא הגבוה מכולם. [יש לציין שדברים אלו יש בהם חילוקים כפי שיתבאר בדף ט"ז ע"ב].

כי אם נאמר שרגלי א"ק הם מגיעים ומתפשטים עד למטה בתוך עיגולי עצמו עד סיומם וסופם, נמצא שחוזר ומתדבק עם עיגול הא"ס בחצי התחתון אשר תחת רגלי א"ק, ואם כך הוא נמצא כי הא"ס יאיר בו משם ולמטה דרך קו הישר ולא יהיה בחי' מעלה ומטה משפיעים ומקבלים, וע"כ לא נמשך ראש הקו למטה כנ"ל בענף ב'. ויש לשאול אם הרב מוהר"ח תולה את הטעם שאי אפשר שהקו יבקע יותר על מנת שלא יחזור להיות מצב של מעלה ומטה גם כן מצד מטה, שלפי טעם זה רגלי א"ק יבקעו את עיגולי עתיק דאצילות [ללא שיבקעו את עיגולי עצמו] רק שהוא עדיין ישאר למעלה [בעיגולי א"ק] וכן יבקע את כל עיגולי אצילות לרבות עתיק דאצילות מצד מטה, ואזי יש לנו התחלה וסוף, ומדוע הוא נעצר למעלה מעשר עיגולי עתיק?

לתרץ זאת כתב ה"דברי שלום" [דף כ"א עמודה ד] וכפי שנחמד בעז"ה [בדף י"ז עמוד א'] שהיות ועתיק דאצילות הוא בחינת מלכות דא"ק, כלומר בחינת "העתק" שנעתק מא"ק להיות "ראש לשועלים", כביכול, ונעשה כתר דאצילות ויש לו תכונות של א"ק לכן הוא לא בקע את עיגולי עתיק.

על דבריו ניתן להקשות, שהרי גם אם יבקע הקו את עיגולי מלכות דא"ק, ישארו לנו עוד תשעה עיגולים שלא נבקעו מצידם התחתון, ויהיה בידנו מעלה ומטה, התחלה וסוף? אלא שלא מצינו שהיושר בוקע רק חלק משיעור קומה, או שהוא בוקע את כל העיגולים מצד מטה, או שאינו בוקע כלל מצד מטה.

והנה הכלל העולה בקיצור הוא זה כי רגלי א"ק דיושר, הנה הם מתפשטים ונמשכים עד חציים התחתונים של עיגולים דעתיק יומין מצד מטה באופן כי עיגולי עתיק יומין מקיפים סביב רגלי יושר דא"ק. מצד מטה, רגלי א"ק נמצאים מעל חצאים תחתונים של עתיק, אם כן עתיק מתעגל מתחת רגליו, אמנם כל שאר הרגלים דיושר של עולמות אב"ע, וכנמצא בעולם האצילות כגון רגלי עתיק ורגלי א"א ורגלי ז"א ורגלי נוקבא והרב לא מזכיר כאן את פרצופי או"א, כולם מסתיימים בהשוואה א' והוא עד חצאי התחתונים של עיגולי א"א מצד מטה כלומר שרגלי האצילות מסתיימים במקום קצת יותר גבוה מאשר סיום רגלי א"ק, היינו שיש עובי של עשרה חצאי עיגולים מצד מטה של אריך בין יושר דאצילות לבין סיום יושר דא"ק, ושם עומדים עולמות ב"ע, והם עומדים שם זה מעל זה, [כאן יש לציין שקיימת הגהה של הרש"ש עמוקה מיני ים, שלא נלמד כרגע] באופן כי עיגולי א"א הם מקיפים וסובבים מתחת כל רגלי הנ"ל כולם. פרצופי האצילות, כי היושר דא"ק בוקע את עיגולי אריך מצד מטה, אמנם יש בחי' פרצופים שאינם גבוהים קומתם כגון או"א כאן שב הרב ומדבר עליהם מה שהחסיר למעלה, ששיעור קומתם מהגרון דא"א והם קצרי קומה, שהם מתחילים להלביש מהגרון דאריך ומתלבשים ומכסים את גרון אריך עד הטיבור של א"א בלבד. והם לא מגיעים עד סיום רגליו כמו שאר הפרצופים והם מסתיימים למעלה מעיגולי אבא. כך שרגלי היושר דאצילות בקעו את כל עיגולי אבא ונעמדו מעל חצאי העיגולים דאריך מצד מטה, ואם אבא ואימא רגליהם קצרי קומה, והם מסתיימים בטבור דאריך, הם לא מסתיימים עם שאר רגלי היושר דאצילות, ומהטבור ולמטה עומד זו"ן, כך שראשי או"א מכסים את גרון דא"ק בעמידתם, והם מסתיימים בשליש התחתון של ת"ת דאריך.

ויש להעיר כי כוונת "קצרי קומה" – זה מצד הנראה והנגלה, כי זו"ן מכסה את או"א מהטבור ולמטה ולכן גם רגלי או"א אינם נראים. והרב כותב עפ"י רוב באו"א שהם קצרי קומה [ויש מקומות שהוא מדבר בהם במלא קומתם], וניתן לומר כך גם לגבי אריך שהוא מכוסה אלא שהרב לא דיבר בו בלשון "קצר קומה".

וכן פרצוף לאה, שהיא מתחלת מהדעת דז"א עד החזה שלו

כמ"ש במקומו שמסתיימת מעל גבי עיגולי אריך מצד מטה, ונעצרת בחזה דז"א, ופרצוף לאה הוא קצר קומה ונקרא פרצוף חיצון, משום שהיא באה מהארת המוחין שאחרי שז"א מקבל את שפעו, עודפי השפע יוצאים לחוץ ומהם נבנה פרצוף לאה, העומדת בעורף ז,א מדעת שלו ועד החזה שלו, מקום קשר של תפילין כמובא "וראית את אחורי ופני לא יראו". ואלו הפרצופים אין רגליהם נוטים עד רגלי א"א כי הם קצרי קומה וכל אחד יתבאר במקומו בפרטות:

והנה פעם אחרת שמעתי ממו"ר זלה"ה בענין דרוש תיקון אריך אנפין איר נולד אריך ויצא וינק מב' פרקין תתאין דרגלי עתיק יומין ושם ביארנו איר ב' פרקין תתאין הנקרא עקביים דע"י הם מתפשטים יותר למטה מרגלי א"א והם נכנסים בגבול עולם הבריאה כנזכר שם. כאן מצינו סתירה למה שאמר הרב קודם, שהרי כבר אמר הרב שרגלי עתיק מסתיימים בשווה עם רגלי אריך וזו"ן, וכאן משמע שאריך כשנולד בעולם האצילות נדחף לעולם הבריאה [וכמבואר בשער י"ג פרק א' וכן בשער י"ז פרק א'] ובכדי לעלות חזרה הוא ינק מב' פרקים תחתונים של עקב עתיק ואח"כ עלה לאצילות, יותא אם כן, שרגלי עתיק לא מסתיימים בשווה עם רגלי האצילות? ואפשר לומר כי לא היה כך אלא קודם תיקון אצילות ואחר התיקון לא הוצרך לזה שחזר העתיק לאסוף רגליו למעלה בהשוואה אחת עם רגלי א"א וצ"ע: כאן יש להזכיר כוונת הנאמר בכל עץ חיים כולו, שכל מקום שהרב מוהר"ח"ו אומר "צריך עיון", ניתן לבאר בשני אופנים.

א. כדברי ה"בית לחם יהודה" שאומר שכוונת הרב במקום שלעניות דעתו לא ירד לכוונת רבו האר"י כתב כך.

ב. כדברי ה"מזכיר שלום" שהיות ולרבנו מוהר"ח"ו "כל רז לא אניס ליה", הצריך יון הוא כלפי הלומדים, לעוררם להעמיק ולמצוא בדבריו את התשובה.

ובסוגיה שלנו מצינו בדברי ה"דברי שלום" ו"כרם שלמה", שבכוונת הרב להעמידנו על ב' אופנים בדברי הרב, וכדבריו "קודם תיקון אצילות ואחר התיקון", שהרי בידוע הוא שקודם התיקון היה עולם הנקודים בבחינת "עתיד להיחרב", וחלקי ההחרבה הזו נתפזרו ונפלו לעולמות בי"ע, והשכר והעונש לאדם בא ע"י תיקון אותם רפ"ח חלקים כשמחזירם לשורשם העליון, או כשנכשל ומשאירם במקומם העכשוי.

ועל כן כשהרב אומר כאן צ"ע, הכוונה שעלינו להבחין בב' אופנים הללו שטרם שנברא אדם לתקן את רפ"ח אלו, תיקנם המאציל העליון ועל כן בבחינה הזו רגלי עתיק עלו להשתוות בשווה עם שאר הפרצופים, אך עדיין נשארו חלקים רבים בבי"ע שעדיין על האדם לתקנם ולהחזירם לשורשם העליון, ובכל יום ויום הם נתקנים על ידי תורה ומצוות, ולכן ביחס לאלו חייב שרגלי עתיק יהיו בבריאה.

ואמר האדמו"ר שיש רמז לכך בפסוק "ויאסוף רגליו אל המטה", כי יעקב הוא ב' מילים – ע"י בחינת עתיק יומין, ו"עקב" הם העקביים שנותרו בבריאה, שמה שנאמר "ויאסוף" היינו טרם התיקון, שע"י המאציל נאספו לאצילות, אך נשארו חלקי הרפ"ח לאדם עד שיאספם.

ומוסיף הרב ואומר שעוד דבר א' צריך עיון, כי לא נתבאר לנו בעניני

עיגולי א"ק וביושר שלו מהיכן יוצאים עשרת עיגולי א"ק ביחס ליושר דא"ק, האם כל העיגולים יוצאים ספירה כנגד ספירה, עיגול כתר דא"ק כנגד כתר דיושר דא"ק, וכן כולם, איך הם מתחברים יחד. אמנם בענין ע"י נתבאר במקומו כי אלו י' עיגולים שלו כולם נמשכים ומתפשטים סביב ג' ראשונות לבד דיושר שלו ע"ש. ואולי כך יהיה בעניני עיגולי אדם קדמון וצ"ע, כלומר גגות העיגולים [מצד מעלה] כל עשר העיגולים יוצאים מסביב ג' ראשונות דיושר [כנגד הגולגולת] של אותו פרצוף. ביחס לפרצופי האצילות הרב פשט, אלא לגבי א"ק הרב רומז שניתן ליישב זאת ממקום אחר, וכדברי הרש"ש [רחובות הנהר – נהר שלום] הקדמה [דף ט' עמוד ב ד"ה ונמצא] שכונת הרב הוא על א"ק ומה שמדבר באריך הוא הדין בא"ק, ולכן כוונתו הוא בצריך עיון, להעירנו בענין א"ק מתוך אריך.

וז"ל שער הקדמות דף ה' ע"א:

והיות ודברנו רבות על אדם וגוף, ראש גרון ואיברים, ידים ורגלים, ועוד, מזכיר לנו הרב לבל נחטא ואמנם דבר גלוי הוא כי אין למעלה גוף ולא כח גוף חלילה. וכל הדמיונות והציורים אלו לא מפני שהם כח חס ושלום. אמנם לשכר את האוזן לכשיוכל האדם להבין הדברים העליונים הרוחניים בלתי נתפסים ונרשמים בשכל האנושי לכן ניתן רשות לדבר בבחי' ציורים ודמיונים כאשר הוא פשוט בכל ספרי הזוהר. וגם בפסוקי התורה עצמה כולם כאחד עונים ואומרים בדבר הזה כמו שאמר הכתוב עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. עיני ה' אל צדיקים. וישמע ה'. וירח ה'. וידבר ה'. וכאלה רבות וגדולה מכולם מ"ש הכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה וגו'. ואם התורה עצמה דברה כך גם אנחנו נוכל לדבר כלשון הזה עם היות שפשוט הוא שאין שם למעלה אלא אורות דקים בתכלית הרוחניות בלתי נתפשים שם כלל וכמו שאמר הכתוב כי לא ראיתם כל תמונה וכאלה רבות ואמנם יש עוד דרך אחרת כדי להמשיך ולצייר בה הדברים העליונים והם בחינת כתיבת צורת אותיות כי כל אות ואות מורה על אור פרטי עליון וגם תמונת זו דבר פשוט הוא כי אין למעלה לא אות ולא נקודה וגם זה דרך משל וציור לשכר את האוזן כנזכר ולכן נבאר עתה הקדמה הנזכר על דרך ציור האותיות גם כן ובבחי' ציורים אלו הן ציור האדם והן ציור אותיות שתיהן מוכרחים להבין ענין האורות העליונים כאשר תראה ספרי הזוהר בנים על שתי בחי' הציורים האלה עכ"ל:

עד כאן ענף ד'